

БЪЛГАРСКИ ВЕСТИ

BOLGÁR HÍREK

11/12 · 2020

ВЕСТНИК НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

WWW.BOLGAROK.HU

A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROK KÉTNYELVŰ HAVILAPJA

ЧЕСТИТО РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО!

BÉKÉS KARÁCSONYI ÜNNEPEKET!

Освещаване на паметника на митрополит Борис Неврокопонски · Felszentelték Borisz nevrokopi metropolita emlékművét

Високо българско отличие за изтъкнати дейци от нашата общност · Magas bolgár kitüntetést kaptak közösséggünk kiemelkedő alakjai

„Будната България“ · „Öntudatos Bulgária“

ДЕН НА БЪЛГАРО УНГАРСКОТО ПРИЯТЕЛСТВО – ОСВЕЩАВАНЕ НА ПАМЕТНИКА НА МИТРОПОЛИТ БОРИС НЕВРОКОПСКИ

В двора на храма „Св. св. Кирил и Методий“ в Будапеща бе открит паметник на митрополит Борис Неврокопски, организирано първото църковно настоятелство в Будапеща и положил началото на строежа на храма.

На откриването присъстваха Валери Симеонов, заместник-председател на Народното събрание, Миклош Шолтес, държавен секретар за връзка с църквите и националностите в Канцелариата на министър-председателя, Томаш Менцер – държавен секретар в Министерството на Външните работи и Външно-икономическите връзки, отговарящ за информацията и международното представяне на Унгария, Моника Дуна – председател на Българо-унгарската секция на Интерпарламентарния съюз, Пламен Пейков, директор на Българския културен институт, председатели на българските самоуправления и ръководители на институциите на българската общност.

Миклош Шолтес засегна и следния въпрос: за правителството е важно запазването на общността, затова дава 2,6 милиарда форинта, с които да се изгради един български културен център в девети район, на парцела до църквата. Там ще се помещават и светите образователни институции – българската германска градина и българското училище.

Томаш Менцер, държавен секретар, отговарящ за комуникацията на Унгарското Външно министерство и за международния облик на Унгария, подчертава: приятелството между светите държави означава, че можем да "разчитаме на взаимна помощ". Това приятелство се изразява и в това, че "мислим по подобен начин по въпроса за съдбата на Европа", в това число и за важността на християнската религия и култура. Г-н Менцер добави още, че в историята и на двата народа има велики личности, когато не само са запазили вярата си, но са дали и живота си за нея.

В приветствията си Валери Симеонов, Миклош Шолтес, Томаш Менцер и Данчо Мусев отбелязаха заслугите на митрополит Борис Неврокопски към българската общност. Митрополит Борис (със светско име Вангел Симов Разумов) е роден на 8 ноември 1888 г. – Димитровден, в с. Гъвато (Битолско). Завършила Одринската гимназия и Цариградската духовна семинария, а през 1915 г. се дипломира като доктор по философия в Богословския факултет в Черновиц (Австро-Унгария, дн. Украйна). Продължава образоването си във Виена и Будапеща (1916). Първата му мисия след полагането му за йеромонах през 1917 г. го отвежда в Будапеща. Тук той полага грижи за българската колония и създадената през 1916 г. Църковно-училищна община, изиграва решаваща роля и за създаването на българското училище през 1918 г. След завръщането си в България архимандрит Борис работи като ректор на Софийската духовна семинария, предстоятел на храма „Св. Александър Невски“, а през 1932 г. е назначен с историческата мисия по вдигане на схизмата

от Цариградската патриаршия. Преговорите приключват успешно на 22 февруари 1945 г.

През 1935 г. е избран за митрополит на Неврокопската епархия, където остава до края на живота си. Загива мъченически на рождения си ден – 8 ноември 1948 г., Димитровден, след като отслужва Света литургия за освещаване на храма „Свети Димитър“ в село Коларово. Бива убит от низвергнатия свещеник Илия Стаменов, който е комунистически агент. Убийството е част от засиления натиск на комунистическия режим върху Българската православна църква и има за цел и сплашването на останалите архиереи.

Митрополит Борис е наречен „съвестта на Българската църква“ заради изключителната си ерудиция и непримиримата му борба срещу атеизма и комунистическата идеология.

След откриването на паметника български гости, пригражени от Симеон Варга присъстваха на заседанието на унгарския парламент, чийто председател Ласло Кьовер откри заседанието с поздравително слово по повод Дена на българо-унгарското приятелство, утвърден от двата парламента през 2016 година. По този повод Симеон Варга – български застъпник в унгарския парламент, произнесе реч на български език. На заседанието на унгарския парламент бе поканен специално заместник председателя на Народното събрание Валери Симеонов, който беше поздравен лично от министър-председателя на Унгария Виктор Орбан.

Приветствие към гостите от България поднесе държавният секретар Миклош Шолтес, който изтъкна приноса на Валери Симеонов за отбележването на Деня на българо-унгарската дружба в светите държави, за реконструкцията и модернизацията на Българския културен дом и за предоставянето на терените принадлежащи към Българската православна църква на българската общност в Унгария.

FELSZENTELTÉK BORISZ NEVROKOPI METROPOLITA EMLÉKMŰVÉT OKTÓBER 19-ÉN, A MAGYAR-BOLGÁR BARÁTSÁG NAPJÁN

A budapesti Szent Cirill és Szent Máté Bolgár Ortodox Templomban leleplezték Borisz nevrokopi metropolita emlékművét. Az ű nevéhez köthető az első budapesti egyházbizottság megszervezése és ű fektette le a templom építés alapjait.

Az eseményen jelen volt Valeri Szimeonov, a bolgár Nemzetgyűlés alelnöke, Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára, Menczer Tamás, a Külügazdasági és Külügminisztérium tájékoztatásért és Magyarország nemzetközi megjelenítéséért felelős államtitkára, Dunai Mónika, az Interparlamentáris Unió Magyar-Bolgár Baráti Csoportjának elnöke, Plamen Pejkov, a Bolgár Kultúra-

zátéve, hogy minden nemzet történelmében vannak olyan példáképek, akik nem csak megtartották a hitüket, de életüket is adták érte.

Beszédeikben Valeri Szimeonov, Soltész Miklós, Menczer Tamás és Muszey Dancso kiemelték Borisz nevrokopi érsekek érdemeit a magyarországi bolgár közösség szolgálatában. Borisz nevrokopi metropolita (világi nevén Vangel Szimov Razumov) 1888. november 8-án, Szent Demeter napján született a Reszen környéki Gjavato faluban (Bitolja megye). Az edirnei gimnázium és az Isztambuli Papi Szeminárium elvégzése után 1915-ben az Osztrák-Magyar Monarchia csernovici (ma: Ukrajna) teológiai fakultásán a filozófiatudomány doktoraként diplomázik. Jeromonachus műltóságra való felszentelése utáni első missziója Budapestre vezényli őt. Itt ellátja a budapesti bolgár kolónia lelkijogosítását, és az 1916-ban létrehozott egyházközösség döntő szerepet játszik a bolgár iskola 1918-ban történt létrehozásában. Miután hazatér Bulgáriába, Borisz archimandrita

lis intézet igazgatója, valamint a bolgár nemzetiségi önkormányzatok és a bolgár közösség intézményeinek vezetői is.

Soltész Miklós kitért arra, hogy a közösség megmaradását a kormány támogatja, ezért adnak 2,6 milliárd forintot, hogy a IX. kerületi templom szomszédságában felépülhessen egy bolgár kulturális központ, amelyben helyet kap a nemzetiségi óvoda és iskola is.

Menczer Tamás, a Külügazdasági és Külügminisztérium tájékoztatásért és Magyarország nemzetközi megjelenítéséért felelős államtitkára kiemelte: a két ország közötti barátság azt jelenti, hogy „számíthatunk egymásra”. Valamint, hogy „hasonlóan gondolkodunk az európai sorskérőkről”, így a keresztény vallás és kultúra fontosságáról is - mondta, hoz-

a Szófiai Papi Szeminárium rektora és a Szent Alekszandar Nevszki székesegyház előjárója lesz. 1932-ben azzal a történelmi küldetéssel bízzák meg, hogy Konstantinápolyval ismertesse el a bolgár egyházt. A tárgyalások 1945. február 22-én sikeresen fejeződnek be.

1935-ben megválasztják a nevrokopi egyházmegye metropolitájává, ahol élete végéig marad. Születésnapján, 1948. november 8-án hal mártírhálált, miután szent litugiát celebrál Kolarovo faluban, a Szent Dimiter templom felszentelésén. A papi műltóságától megfosztott Ilija Sztamenov és egyben kommunista ügynök gyilkolja meg. A gyilkosság a kommunista rezsim részéről a Bolgár Ortodox Egyháza való nyomásagyakorlás része, és célja a megmaradt érsekek megfélmítése is. Borisz metropolitát hatalmas műveltsége, valamint az ateizmus és a kommunista ideológia elleni fáradhatatlan harca miatt a „Bolgár Egyház lelkismeretének” nevezik.

Az emlékmű leleplezése után a bolgár vendégek Varga Szimeon kíséretében részt vettek a magyar Országgyűlés ülésén, melynek elnöke, Kövér László köszöntő beszéddel nyitotta meg az ülést a magyar-bolgár barátság napja alkalmából, melyet a két ország parlamentjei 2016-ban hagytak jóvá. Ebből az alkalomból Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló bolgár nyelven mondott beszédet. A magyar Országgyűlés ülésére külön meghívót kapott a Bolgár Nemzetgyűlés alelnöke, Valeri Szimeonov, akit Magyarország miniszterelnöke, Orbán Viktor személyesen üdvözött.

ВИСОКО БЪЛГАРСКО ОТЛИЧИЕ ЗА ИЗТЪКНАТИ ДЕЙЦИ ОТ НАШАТА ОБЩНОСТ

В рамките на визитата си в Унгария вицепремиерът и министър на външните работи Екатерина Захариева награди със Златен почетен знак на Министерството на външните работи изтъкнати дейци на нашата общност, допринесли за развитието на отношенията между двете страни.

На 19 октомври, на Деня на българо-унгарското приятелство Екатерина Захариева бе на официално посещение в Унгария, посветено на 100 г. от двустранните дипломатически отношения. В рамките на визита Екатерина Захариева награди със Златен почетен знак на МВнР изтъкнати българи и унгарци, допринесли за развитието на отношенията между България и Унгария.

На церемонията, проведена в Унгарския национален музей, високо отличие получиха застъпникът на българското малцинство в унгарския парламент Симеон Варга, председателят на Дружеството на българите в Унгария Димитър Танев, представителят на Българското републиканско самоуправление в Будапеща Данчо Мусев, Светла Късева, дългогодишният директор на Българското училище за роден език в Будапеща и проф. д-р Михаил Коциш, преподавател в Камеграма по славянска филология при Сегедския университет.

След срещата си с унгарската министър на външните работи и търговията Петер Сиярто, на която бяха обсъдени двустранните отношения, икономическото и енергийното сътрудничество, Консул-крайата и връчването на отличията на представителите на общността, Захариева откри и художествената инсталация с българските букви в зала на музея.

Това беше първото посещение на Екатерина Захариева в Унгария. Тя благодари за помощта, която българите му получават от унгарската страна, за да запазят своята идентичност, език, култура и вяра.

На общата пресконференция Петер Сиярто подчертава, че българската общност в Унгария е важна и уважавана част от обществото.

MAGAS BOLGÁR KITÜNTETÉST KAPTAK KÖZÖSSÉGÜNK KIEMELKEDŐ ALAKJAI

**Magyarországi látogatása keretében
Ekaterina Zaharieva miniszterelnök-helyettes és külügyminiszter a Külügyminisztérium Arany Érdemérmevel tűntette ki közösségeink kiemelkedő alakjait a két ország közti kapcsolatok fejlődéséhez való hozzájárulásukért.**

Октомври 19-ен, а магар-богар барасаг напјан, а кетоуди дипломаціа капсолактак феналлассанак сазадик ёвфордулода алкамаболи Екатерина Zaharieva хиватлас латогатаст тетт Magyarorszagон. Е латогатаса керетебен Ekaterina Zaharieva а Külügyminisztérium Arany Érdemérmet адомањозта киелкедő bogарокнак ёс

magyaroknak, акик ходжайрултак a Bulgaria és Magyarország közti kapcsolatok fejlesztéséhez.

A Magyar Nemzeti Múzeumban megrendezett ceremonián magas kitüntetésben részesült Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló, Tanev Dimiter, a Magyarországi Bolgárok Egyesülete elnöke, dr. Muszhev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke és Kjoszeva Szvetla, aki hosszú évekig a budapesti Bolgár Nyelvoktatón Nemzetiségi Iskola igazgatója volt, továbbá dr. Kocsis Mihály egyetemi tanár, a Szegedi Tudományegyetem Szláv Filológiai Tanszékének oktatója.

Szíjjártó Péter magyar külüggazdasági és külügymíniszterrel való találkozóját követően, melyen a kétoldali kapcsolatokról, a gazdasági és energetikai együttműködésről, a Covid-válságról, valamint közösségeink tagjainak kitüntetéséről tárgyaltak, Zaharieva egy bogár betűkből álló művészsi installációt is leleplezett a múzeum udvarán.

Ez volt Ekaterina Zaharieva első látogatása Magyarországon. Köszönetet mondott a segítségről, melyet az állam az itteni bogaroknak nyújt, hogy megörizze a hessék identitásukat, nyelvüket, kultúrájukat és hitüket.

A sajtótájékoztatón Szíjjártó Péter hangsúlyozta, hogy a magyarországi bogár közösség a magyar társadalom fontos és tiszteletre méltó része.

ЗАСЛУЖЕНО ПРИЗНАНИЕ

Едва ли е нужно да бъде представена. Познава я всеки един от нас. Било като приятел, било като бивш ученик; било като директор на училището ни, било като редактор на списание Хемус. Много от нас я познавам и като блестящ преводач на унгарска литература. Но може би преводите ѝ стигат до много повече хора в България. Светла е от най-изявените преводачи, изтъкал тънката и фина нишка, която свързва четящите хора в две страни. Ще си позволя да напиша нещо много лично за нея. За Светла Късева. За дългогодишната ми приятелка и другар по работохолицъм и непримиримост.

Благодаря Светла! За преводите, за осъмването, за жонглирането с сумите, знаите, мислите!
За вкарването в ритъм!
Заслужено, много заслужено признание! И високо отличие!
Дерзай, но не забравяй и гълъмката възгух!
Поемай я още много години!

ГАБРИЕЛА ХАДЖИКОСТОВА

MEGÉRDEMELT ELISMERÉS

Aligha szükséges bemutatnunk. Mindnyájan ismerjük őt. Ki mint barát, ki mint egykor tanítvány, ki az iskola igazgatójaként, ki a Haemus folyóirat szerkesztőjeként. Sokan pedig a magyar irodalom ragyogó fordítójaként. De fordításai talán sokkal több emberhez jutnak el Bulgáriában. A legsikeresebb fordítók egyikeként vékony és finom szálat font, mely összeköt a két ország olvasói. Engedjék meg, hogy valami nagyon személyeset írjak, Kjoszeva Szvetláról. Akihez sokéves barátság fűz, s aki sorstársam a munkamániában és a nyughatalanságban.

Октомври 23-ан Szvetlát Magyarország köztársasági elnöke Magyar Arany Érdemkereszttel tüntette ki a magyar irodalom fordítójaként szerzett érdemeiért, valamint Magyarország és Bulgária kulturális kapcsolatainak fejlesztésében játszott aktív szerepéért.

Szvetla egyike a legjobb magyarról bulgárra fordítóknak. És ezt nem az elfoglalt mondatja velem. Briliánsan fordítja emblematikus magyar szerzők, kortársak és klasszikusok nem csupán prózai, hanem költői műveit is. Mindig, minden időben készseggel rendelkezésre áll, ha megkérjük, hogy fordítson le egy szöveget a Malko Teatro előadásához, vagy az én performance-omhoz, koncertemhez. Vagy, hogy lektoráljon, korrektúrázzon egy szöveget.

Segítsége nélkül a vesszők egyszerűen képtelenek megtalálni a helyüket. Ahogy a szavak is. Néha türelmesen szétfejti és ritmusra igazítja a száguldó szavakból összeállt izgatott kardiogrammat. És nem csak az enyém.

Mindig az órhelyén találom, még ha éjszaka riasztom is, ami gyakran megesik. Akár hogy lefordítson valamit, akár hogy véleménytel szolgáljon, akár hogy állásfoglalást vagy cikket írjon. Intelligent, átéltéssel, határozott állásponthal.

Maximalista, szigorú önmagához, szigorú és igényes másokkal szemben, sokszor nem ismer kompromisszumot, s néha makacságba forduló elszántsággal veti magát a küzdelmekbe.

Köszönöm, Szvetla! Köszönet a fordításokért, az éjszakázásokért, a szavakkal, írásjelekkel, gondolatokkal való zsonglókódésért! A ritmusra igazításért!

Megérdemelt, nagyon is megérdemelt elismerés! E magas kitüntetés!

Tarts ki továbbra is, de ne felejts el néha fellégezni is!

Kívánom, hogy még sok-sok évig megtehesd!

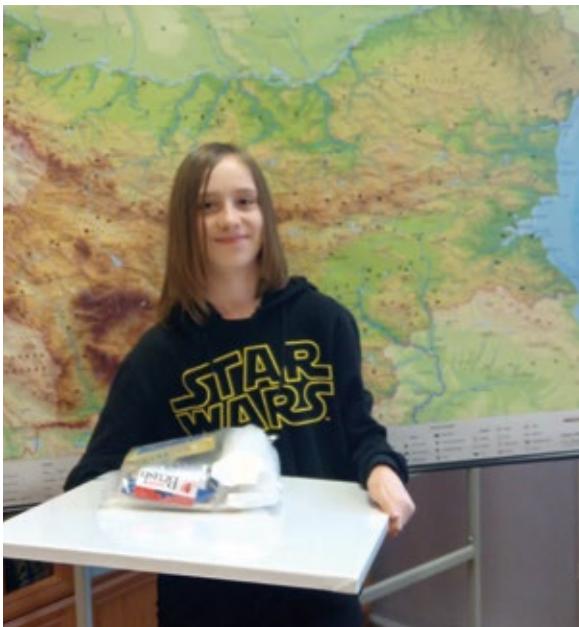
HADZSIKOSTOVA GABRIELLA

НАГРАЖДАВАНЕ НА ПОБЕДИТЕЛИТЕ В КОНКУРСИТЕ НА НАЦИОНАЛНОСТИТЕ В ОСНОВНИТЕ УЧИЛИЩА В УНГАРИЯ ЗА УЧЕБНАТА 2019-2020 ГОДИНА

Тази година поради извънредната ситуация и мерките за сигурност, въведени от унгарското правителство, победителите в конкурса на националностите за основните училища не можаха да си получат наградите в традиционната тържествена обстановка, организирана от Министерството за управление на човешките ресурси в Унгария.

Онпадна и тридневният лагер на езерото Веленце, който събраше победителите от всички националности и им даваше възможност да участват в общи викторини, състезания и културни програми. Част от наградите бяха изпратени по пощата – ваучери за книги на веригата „Либри“, на стойност 10000 фт за първо място, 7000 фт за второ място и 5000 фт за трето място. На тези награди се зарадваха победителите в конкурса по български език и литература и по българско народознание за 7.-8. клас.

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

- » 1. Марко Недялков
- » 2. Майя Хуперт-Антонов
- » 3. Ангелика Лупа

НАРОДОЗНАНИЕ

- » 1. Петър Чавдаров Костадинов
- » 2. Марко Недялков
- » 3. Майя Хуперт-Антонов

На наградите за победителите в конкурса за рисунки и за онлайн състезанието по български език за учениците в четвърти клас бяха осигурени от Министерството за управлението на човешките ресурси и Педагогическия център за националностите в Унгария. Те бяха изпратени до съответните училища, където бяха връчени на учениците от техните учители. А ето и наградените от Българското училище за роден език в останалите състезания на малцинствата:

КОНКУРС ЗА РИСУНКИ:

- » Елена Мещер – първа категория, специална награда
- » Симеон Пендарев – втора категория, специална награда
- » Зорка Киш – трета категория, трето място
- » Гита Барта – трета категория, специална награда

ОНЛАЙН СЪСТЕЗАНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК:

- » 1. Ника Пап
- » 2. Ага Пиетрон
- » 3. Натали Мусев

Честито на всички победители и още много творчески успехи!

ДÍJAZTÁK A 2019-20-AS TANÉVI ORSZÁGOS ÁLTALÁNOS ISKOLAI NEMZETISÉGI TANULMÁNYI VERSENYEK GYŐZTESEIT

Idén a pandémiai helyzet miatt foganatosított biztonsági intézkedések következtében az Országos Általános Iskolai Nemzetiségi Tanulmányi Versenyek győztesei nem vehették át díjaikat az Emberi Erőforrások Minisztériuma által szervezett hagyományos díjátadó ünnepségen.

Elmaradt a háromnapos velencei tábor is, mely az összes nemzetiség győzteseit gyűjtötte egybe, lehetséget biztosítva nekik, hogy közös vetélkedőkön, versenyeken és kulturális programokon vegyenek részt. A díjak egy részét postán kézbesítették - Libri könyvutalványok 10 ezer forint értékben az első, 7 ezer forint értékben a második és 5 ezer forint értékben a harmadik helyezetteknek. E díjaknak örülhettek a 7-8. osztályos bolgár nyelvi és irodalmi, illetve bolgár országismereti versenyek győztesei is.

BOLGÁR NYELV ÉS IRODALOM

- » 1. Nedyalkov Marko
- » 2. Huppert-Antonov Maia
- » 3. Lupa Angelika

ORSZÁGISMERET

- » 1. Kosztadinov Peter Csavdarov
- » 2. Nedyalkov Marko
- » 3. Huppert-Antonov Maia

A rajzverseny és a 4. osztályos online bolgár nyelvi verseny díjait az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ biztosította. Kiküldték őket az iskolákba, ahol a diákok tanáraiktól vehették át őket. A Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola díjazott tanulói:

RAJZVERSENY

- » Mester Elena – első kategória, különdíj
- » Pendarev Szimeon – második kategória, különdíj
- » Kis Zorka – harmadik kategória, harmadik hely
- » Barta Gitta – harmadik kategória, harmadik hely

ONLINE BOLGÁR NYELVI VERSENY:

- » 1. Pap Nika
- » 2. Pietron Ada
- » 3. Muszey Natali

A győzteseknek gratulálunk és további sok sikert kívánunk!

„БУДНАТА БЪЛГАРИЯ“

Инициатива на Вицепрезидента на България
Илияна Йотова

През октомври 2020 г. Вицепрезидентът на България Илияна Йотова обяви инициативата „Будната България“, в която призовава деца, младежи, възрастни от цял свят да изразят своите чувства към България – какво ги свързва с България, зарежда ли ги със сила и чувства факът, че са българи, кое е любимото им място в България. Инициативата беше продължение на Виртуалния форум „Голи са без книгу всички народи“ и беше посветена на Деня на народните будители.

Българското училище за роден език се включило и в гвеме инициативи. За форума, посветен на 24 май, бяха подгответи видеа, на които бяха записани части от старобългарски текстове, в изпълнение на Бенедегуз Агарди и Теодор Николов. А Рая Спасова прочете своеот стихотворение, посветено на българската азбука.

В новия проект участваха ученици от три класа, а най-сполучливите видеа бяха публикувани на официалната страница на Вицепрезидента във Facebook. Тези видеа можете да видите и на страницата на училището:

<http://www.bolgariskola.hu/index.php?id=100&L=2>

Изпълнителите са: Арон Симеонов, Борис Будай, Ема Шолев, Иван Хупер-Антонов, Христо Христов, Моника Христова, Натали Мусев, Нюка София Пап, Никола Дончев, Петър Хупер-Антонов.

Какво споделиха нашите ученици? Ето няколко крамки мисли:

Нора Гуленов: „Любимото ми място е Варна, защото там живее моята баба.“

Мартина Куруц: „Благодарна съм на майка си, че ме научи на този език!“

Мая Хупер-Антонов: „Зарежда ме със самочувствие, че знам, че в България растат най-хубавите домати на света. Те са розови, сочни и много сладки.“

Марко Недялков: „Вкусната българска кухня ме зарежда със самочувствие, обаче има нещо друго, кое то ми дава повече самочувствие от храната. Това са празниците – Баба Марта, Никулден, Бъдни Вечер, които всяка година празнуваме.“

Никола Мусев: „Обичам българските ястия, фолклорът и морето. Аз танцувам български народни танци.“

Марина Паунова: „Живея от шест години в Унгария, но България ми е още много скъпа. Майка ми и баща ми са българи и аз съм също горда българка!“

Ето как присъствате България в сърцата на нашите деца. Връзката с нея е родителски и роднински, а красотата на страната, вкусната кухня, фолклорните ритми, морето са нещата, които ги връщат отново и отново.

А ние в Българското училище за роден език им помагаме да усвоят красиция български език и да научат повече неща за географските особености и историята на нашата родина. За да имат нови дестинации за всяко следващо лято.

ВЕСЕЛИНА БАРКИ

ÖNTUDATOS BULGÁRIA

- a Bolgár Köztársaság alelnöke, Ilijana Jotova kezdeményezése

2020 októberében a Bolgár Köztársaság alelnöke, Ilijana Jotova meghirdette az „Öntudatos Bulgária“ című kezdeményezést, melyben gyermeket, fiatalokat és időseket kérte fel a világ minden tájáról, hogy kifejezettséget adjanak érzelmeknek Bulgária iránt - mi köti őket Bulgáriához, erővel és érzelmekkel tölti-e el őket bolgár minvoltuk, mi a kedvenc helyük Bulgáriában. A kezdeményezés a „Könyvek nélkül minden nemzet mezítelen“ kulturális fórum folytatása volt, és a nemzeti felvilágosítók napjának szentelték.

A Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola mindenkor kezdeményezéshez csatlakozott. A május 24-i ünnepnek szentelt fórumra videókat készítettek, melyeken óbolgár szövegek kerültek rögzítésre Agárdi Bendegúz és Nikolov Teodor előadásában. Szpaszova Raja pedig saját, a bolgár ábécéről szóló művét olvasta fel.

Az új projektben három osztály diákjai vettek részt, s a legjobban sikeres videók publikálásra kerültek az alelnök youtube-csatornáján. E videókat az iskola honlapján is megtekinthetik:

<http://www.bolgariskola.hu/index.php?id=100&L=2>

Előadók: Szimeonov Áron, Budai Borisz, Solev Emma, Huppert-Antonov Iván, Hrisztov Hriszto, Hrisztova Mónika, Muszov Natali, Pap Nika Szófia, Doncsev Nikola, Huppert-Antonov Péter.

Mit osztottak még meg diákjaink? Íme néhány rövid gondolat:

Gulenov Nőra: „A kedvenc helyem Várna, mert ott él a nagymamám.“

Kurucz Martina: „Hálás vagyok anyukámnak, hogy megtanított erre a nyelvre!“

Huppert-Antonov Maia: „Büszkeséggel tölt el a tudat, hogy Bulgáriában terem a világban a legjobb paradicsom. Rózsaszín, lédús és nagyon édes.“

Nedyalkov Marko: „Büszkeséggel tölt el a csodás bolgár konyha, de van valami, ami büszkébbé tesz, mint az étel. Az ünnepek azok – Baba Marta, Szent Miklós napja, Szentesi –, melyeket minden évben megülnünk.“

Muszov Nikola: „Szeretem a bolgár ételeket, a folklórt és a tengert. Én bolgár népi táncra járok.“

Paunova Maria: „Hat éve élek Magyarországon, de Bulgária még mindig drága a szímennek. Anyukám és apukám bolgárok, és én is büszke bolgár vagyok.“

Így van hát jelen Bulgária gyermekink szívében. A kapcsolatot vele a szülők és a rokonok jelentik, míg az ország szépségei, a finom ételek, a népzenei ritmusok és a tenger olyan dolgok, melyek arra készítik őket, hogy újra és újra visszatérjenek.

Mi pedig a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolában segítünk nekik, hogy elsajátíthassák a csodálatos bolgár nyelvet és többet megtanulhassanak hazánk földrajzi sajátosságairól és történelméről. Hogy minden nyárra újabb és újabb uticélokat tűzhessenek ki.

BARKI VESZELINA

МАЛКО ТЕАТРО С „ПОЛЕТ БГ РАДИО“ В СЕГЕД

На 20 октомври от 18 часа щители-
ме и гостиме на Сегед имаха пре-
красна възможност да се насладят
на един невероятен концерт.

В уютната зала на Grand Café Szeged
гостуваха на града ни актьорите
от „Малко театро“ заедно с гру-
па музиканти за да покажат пре-
публиката на град Сегед своята нова
постановка „Полет БГ радио“.

Aktricata Gabriela Hadzhikostova i reжисьорът Ишван Наги не за първи път гостуват в Сегед, град който ме, както споделиха, много обичат. Този път гледахме новия им концерт спектакъл „Полет БГ радио“, който е изтъкан от популярни български песни от 60-те, 70-те, 80-те и 90-те, обработени в ново звучене и изпълнени от Габриела Хаджикостова. Песните са избраны по един търгузе любопитен

начин, защото са събираны според биографичните и интимни опити и преживявания на изпълнителката, самата тя родена в семейство на известни български театрали. За всека песен стои нейна индивидуална исто-
рия, свързана със семейството, живо-
та в българска среда, образи и чувства останали завинаги в паметта. Всяка песен бе съпроводена с предварител-
но кратко представяне, с описание на контекста, който разказва защо изборът е паднал върху конкретната песен. Слушателите се насладиха на

стари хубави популярни песни, добре познати в България и изпълнени за първи път от Паша Христова, Лили Иванова, Мария Нейкова, Васил Наиденов. Собствен акцент в подборката на песните представляваха техните мекстове, много от които са образци на изискана поезия. За унгарските слушатели мекстовете на песните, пре-
веждани и направени на субтитри, бяха излечени синхронно заедно с песните.

Музикалните изпълнения и съпроводата бяха на Амила Шимон - пиано; Гabor Baics - саксофон, флейта; Marcell Djani

- контрабас; Tomash Kovach - барабани; Ivayn Raska - туба; Slobodan Vermetich - акордеон. Музикален ръководител е Гabor Baics, а режисьор на постановката е Ишван Наги. Песните звучаха в музикални обработки, близки до джаза и клубната музика и прекрасно се вписаха в атмосферата на Grand Café Szeged. За жадната за прояви публика този концерт дойде като живителна гълътка качествена култура, която помага да се преъзможне уединето, причинено ни от глобалната пандемия и от принудителните нейни ограничения. Ще очакваме скоро творците на Malko teampo да ни посетят отново и да ни зарядят със своите следващи проекти.

ГРИГОР ГРИГОРОВ
ЛЕКТОР ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
В СЕГЕДСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ

BG RÁDIÓ REPÜLÉS – A MALKO TEATRO SZEGEDEN

Október 20-án 18 órától Szeged lakosainak és vendégeinek abban a kiválgásban volt részük, hogy egy hihetetlen koncertet élvezhettek. A Grand Café Szeged otthonos termében vendégeskedtek a Malko Teatro színészei és zenészei, hogy Szeged város közössége előtt bemutassák új produkciójukat, a BG Rádió Repülést.

Hadzsikosztova Gabriella színészről és C. Nagy István rendezőről nem először jártak Szegeden, mely várost, mint elárulták, nagyon szeretik. Ezúttal legújabb koncertprodukciójukat, a 60-as, 70-es, 80-as és 90-es évek népszerű bolgár zeneszámait összeállított BG Rádió Repülést tekintették meg, melyeket Hadzsikosztova

Gabriella újszerű hangzásra átdolgozva adott elő. A dalok kiválasztása rendkívül érdekes módon, a művészről életrajzi és bensőséges tapasztalatai alapján történt. Hadzsikosztova Gabriella maga is neves bolgár színészcsaládból származik. minden dal mögött egy-egy személyes története áll, melyek a családhoz, a bolgár közegben való élethez, örökre az emlékezetbe vésődött képekhez és érzésekhez kötődnek. minden dalt rövid bemutatás előzőtt meg, ismertetve a kontextust, mely elárulja, miért esett a választás az adott számra. A hallgatók szép régi slágereket élvezhettek, melyeket Bulgáriában jól ismernek, s melyeket első alkalommal Pasa Hrisztova, Lili Ivanova, Marija Nejkova és Vaszil Najdenov adott elő.

A leked, galambom, a leked könnyű és szabad, a leked.
A lekem, galambom, a lekem a tiéd, megfáradt, a lekem.
A szíved, galambom, a szíved szerelmes dal, a szíved.
A szívem, galambom, a szívem zöld tavasz, forró nyár, esős
ősz, jeges té...

A dalok kiválasztásánál külön hangsúlyt kapott azok szövege, mely sok esetben az igényes költészet példája. A magyar hallgatók a dalokkal szinkronban kivetítőn követhették a szövegek fordítását. A zenei kísérletet Simon Attila (zongora), Weisz Gábor (szaxofon), Gyáni Marcell (nagybőgő), Kovács Tamás (dobok), Rózsa István (tuba) és Wertetics Szlobodan (harmonika) adták. A zenei vezető Weisz Gábor, az előadás rendezője C. Nagy István volt. A dalok jazz- és klubzeneszerű átdolgozásban hangzottak el, és nagyszerűen illettek a Grand Café Szeged atmoszférájához. Az eléményekre éhes közönség számára e koncert egy életadó korty volt a minőségi kultúrából, mely segít úrrá lenni a világiárvány okozta csüggédésen és az általa ránk kényszerített korlátozásokon. Türelmetlenül várjuk, hogy a Malko Teatro ismét ellátogasson hozzánk és további produkciókkal örvendeztesse meg minket.

GRIGOR GRIGOROV
A SZEGEDI TUDOMÁNYGYETEM
BOLGÁR LEKTORA

Фотографии: Борис Такач • Фото: Takács Borisz
<https://www.facebook.com/B42DiY>

„АЗ СЪМ БЪЛГАРЧЕ“ – 2020

Заключителната част на XII фестивал на българите по света „Аз съм българче“ – 2020, се провежда онлайн на 7 ноември с помощта на платформата Zoom.

От българското училище, след извесни затруднения в осъществяването на връзката, се включват учители, родители и наградени ученици. За първи път откакто участваме във фестивала нашите ученици нямаме възможност да пътуват до мястото, където се състои галаконцерта на наградените участници. Пандемията, причинена от коронавируса, осуети тази толкова чакана награда за победителите в конкурса. Въпреки необичайния облик на събитието, въздушевлението на участниците направиха празника вълнуващ и незабравим.

С гордост споделяме списъка на наградените ученици от Българското училище за роден език в различните конкурси на фестивала.

ВЕСЕЛИНА БАРКИ

РЕЗУЛТАТИ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ БЪЛГАРСКО УЧИЛИЩЕ ЗА РОДЕН ЕЗИК / БУДАПЕЩА / ОТ КОНКУРСА ЗА РИСУНКИ 2020

I/a група – до 7 години

Тема: „Нарисувай какво виждаши в картина на България“
 › 1. Награда: **Милена Бокроши** – 7 години
 › 2. Награда: **Борис Бугау** – 7 години
 › Награда за оригиналност: **Семара Лума Вахдам** – 5 години

НАГРАДЕНИ УЧАСТНИЦИ С КОЛЕКТИВНА ИЗЛОЖКА В ОДЕСА, УКРАЙНА

- › 1. **Гордон Андонов** – 7 години
- › 2. **Мартин Андонов** – 7 години
- › 3. **Юлия Гуленов** – 7 години
- › 4. **Моника Димитрова Христова** – 9 години
- › 5. **Христо Димитров Христов** – 9 години

I/b група – до 9 години

- Тема: „Здравето ни идва от чистата планета“
 › 1. Награда: **Моника Димитрова Христова** – 9 години
 › 2. Награда: **Христо Димитров Христов** – 9 години

Тема: „Българското в мен е...“

- › Награда за артистичност: **Нука Пап** – 9 години

II група – от 10 до 14 години

- Тема: „Нарисувай какво виждаши в картина на България“
 › 1. Награда: **Зорка Кюш** – 13 години
 › 2. Награда: **Борис Бугау** – 10 години

Тема: „Здравето ни идва от чистата планета“

- › 1. Награда: **Георги Иванов Стефанов** – 11 години
- › 2. Награда: **Тури Либия** – 11 години

Тема: „Българското в мен е...“

- › Награда за артистично изпълнение: **Барми Гума** – 13 години

РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНКУРСА ЗА МУЗИКАЛНО-СЛОВЕСНО НАРОДНО ТВОРЧЕСТВО

Тема: „С България в сърцето“; „Аз съм българче“

Вокални изпълнения, Дуети

I а група – до 10 години

- › 1. Награда: **Лили Ана Пап** – 8 години и **Нука София Пап** – 10 години

II група – от 10 до 14 години

- › 1. Награда: **Мира Луна** – 11 години и **Ангелика Луна** – 14 години

Драматизация и рецитали, Индивидуални

I група – до 9 години

- › 1. Награда: **Борис Бугау** – 7 години

III група – от 15 до 18 години

- › 1. Награда: **Габор Барку** – 15 години
- › 1. Награда: **Бенедикт Агарди** – 15 години
- › 2. Награда: **Теодор Николов** – 17 години

РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНКУРСА ПО ЛИТЕРАТУРА

I група – до 10 години

Тема: „Българското в мен е“, „Здравето ми идва от чистата планета“

Проза

- › 1. Награда: **Моника Димитрова Христова** – 9 години
- › 2. Награда: **Буктория Николем Камона** – 10 години

II група – от 11 до 16 години

Тема: „Българското в мен е...“

Проза

- › 2. Награда: **Теодора Коморова** – 12 години
- › 3. Награда: **Георги Иванов Стефанов** – 11 години

Тема: „Здравето ми идва от чистата планета“

- › 3. Награда: **Петър Чавдаров Космагинов** – 14 години

III група – от 15 до 18 години

Тема: „Българското в мен е...“

- › 3. Награда: **Александра Суракова** – 16 години

Тема: „Здравето ми идва от чистата планета“

- › 2. Награда: **Алтай Абдурахимов** – 15 години

Тема: „Българските светини в държавата, в която живея“

- › 1. Награда: **Лена Барма** – 15 години

BOLGÁR GYEREK VAGYOK 2020

A Határon Túli Bolgárok XII. Bolgár Gyerek Vagyok Fesztiváljának zároséseményére 2020. november 7-én került sor online, a Zoom platform segítségével.

A Bolgár Iskolából, miután kisebb nehézségeket követően sikerült kapcsolatot létesíteni, tanárok, szülők és díjazott tanulók csatlakoztak az online rendezvényhez. Mióta részt veszünk a fesztiválon, most először fordult elő, hogy diákjainknak nem volt lehetősége elutazni a díjazott résztvevők gálakoncertjének helyszínére.

A koronavírus okozta világjárvány meghiúsította, hogy a versenyek győztesei ebben az annyira várt jutalomban részesülhessenek. Az esemény szokatlan formája ellenére a résztvevők lelkesedése izgalmassá és felejthetetlenné tette az ünnepet.

Büszkén tesszük közzé a Bolgár Nyelvoktatón Nemzetiségi Iskola azon diájkainak listáját, akik díjat nyertek a fesztivál különböző versenyein.

A 2020-AS RAJZVERSENY, A BOLGÁR NYELVOKTATÓ NEMZETISÉGI ISKOLA / BUDAPEST/ TANULÓINAK EREDMÉNYEI

1. csoport – 7 éves korig

Téma: „Rajzold le, mit látsz Bulgária térképen“

- › 1. díj: **Bokros Milen** – 7 éves
- › 2. díj: **Budai Valéria** – 7 éves
- › Díj az eredményért: **Wahdat Setara Lima** – 5 éves

KÖZÖS KIÁLLÍTÁS ODESSZÁBAN, UKRAJNÁBAN

1. csoport – 10 éves korig

Témakörök: „A bolgár bennem van“, „Az egészségem egy tiszta bolygórol származik“

1/b csoport – 9 éves korig

Téma: „Egészségünk egy tiszta bolygórol származik“

- › 1. díj: **Hristova Dimitrova Mónika** – 9 éves
- › 2. díj: **Hristov Dimitrov Hristo** – 9 éves

Próza

- › 2. díj: **Katona Viktória Nikolett** – 10 éves

2. csoport – 11-16 éves korig

Téma: „A bennem lévő bolgár...“

Próza

- › 2. díj: **Kotorova Theodora** – 12 éves
- › 3. díj: **Stefanov Ivanov Georgi** – 11 éves

2. csoport – 10-14 éves korig

Téma: „Rajzold le, mit látsz Bulgária térképen“

- › 1. díj: **Kiss Zorka** – 13 éves
- › 2. díj: **Budai Borisz** – 10 éves

3. csoport – 15-18 éves korig

Téma: „Az egészségem egy tiszta bolygórol származik“

- › 1. díj: **Stefanov Ivanov Georgi** – 11 éves
- › 2. díj: **Túri Lívia** – 11 éves

Próza

- › 1. díj: **Mehmed Altay Abdurahimov** – 15 éves

A NÉPZENE ÉS NÉPMŰVÉSZET VERSENYÉNEK EREDMÉNYEI

Téma: „Bulgáriával a szívünkben“; „Bolgár vagyok“

Énekes előadások, Duetek

1. csoport – 10 éves korig

- › 1. díj: **Pap Lili Anna** – 8 éves és **Pap Nika Szófia** – 10 éves

2. csoport – 10 és 14 éves kor között

- › 1. díj: **Lupa Mira** – 11 éves és **Lupa Angelika** – 14 éves

Szavalóművészeti, Egyéni

1. csoport – 9 éves korig

- › 1. díj: **Budai Valéria** – 7 éves

3. csoport – 15-18 éves korig

- › 1. díj: **Barki Gábor** – 15 éves
- › 1. díj: **Agárdi Bendegűz** – 15 éves
- › 2. díj: **Nikolov Teodor** – 17 éves

AZ IRODALMI VERSENY EREDMÉNYEI

1. csoport – 10 éves korig

Témakörök: „A bolgár bennem van“, „Az egészségem egy tiszta bolygórol származik“

Próza

- › 2. díj: **Katona Viktória Nikolett** – 10 éves

2. csoport – 11-16 éves korig

Téma: „A bennem lévő bolgár...“

Próza

- › 2. díj: **Kotorova Theodora** – 12 éves
- › 3. díj: **Stefanov Ivanov Georgi** – 11 éves

3. csoport – 15-18 éves korig

Téma: „A bolgár bennem“

- › 3. díj: **Szirakov Alexandra** – 16 éves

ЗДРАВЕТО НИ ИДВА ОТ ЧИСТАТА ПЛАНЕТА

Ако хората не предприемат някакви мерки да защитят планетата, тогава всички ние ще умрем.

Когато отивам на разходка навсякъде виждам разхвърляни боклуци. Как можем да помогнем?

В началото на всяка учебна година, първата седмица, винаги говорим за това, колко е важно за нас, хората, и за животните планетата ни да е чиста и как ние, децата, можем да помогнем. Чистим парка около училище, говорим за селективното събиране на отпадъци и преработването им, говорим за дърветата - как да ги опазим, кога дърветата на колко години са, какъв вид са.

Учителите винаги с игри искат да ни учат как да пазим водите. В организма на някои морските животни може да се намира пластмаса и трябва да им помогнем, за да не ядат найлон. Как можем да помогнем на животните? Има роботи които чистят водите. Ако се поставят във всичките води такива роботи, тогава сигурно можем да намалим пластмасовите отпадъци във водите.

Но и хората трябва да пият вода, затова трябва някак да пречистим водата.

Тази година участвах в едно състезание на тема „Опазването на околната среда“. Имаше три подтеми: „Автомобилът на бъдещето“, „Пречиствателна система за вода“ и „Пречиствателен робот за океани“.

Първата задача беше да измислим как да изглежда колата, която няма да отделя вредни вещества за Земята. Тази кола би изглеждала по следния начин: има много тесни гуми и се движи със слънчева енергия. Ето затова не отделя вредни вещества за Земята.

Във втората част трябваше да направим една пречиствателна система за вода. Използвахме кофички от кисело мляко, които прогуничихме и поставихме една в друга. В първата сложихме големи камъни, във втората сложихме малки камъни, в третата сложихме пясък, в четвъртата сложихме активен въглен, а в петата сложихме чорапогащник и така пречистихме мръсната вода.

Третата задача беше да направим един пречиствателен робот за океани. Това го направихме като една компютърна игра с риба.

Според мен ако много пазим Земята, тогава и ние ще бъдем здрави, тъй като няма да ядем риба с пластмаса и бихме имали достатъчно чиста вода.

ВИКТОРИЯ НИКОЛЕТ КАТОНА, 10г.

БЪЛГАРСКО УЧИЛИЩЕ ЗА РОДЕН ЕЗИК
/ Будапеща / Унгария

БЪЛГАРСКОТО В МЕН

Всички мислим, че знаем какви сме, откъде сме дошли. Но само това, че сме от "български произход" или семейството ни е в България, не ни прави българи. Трябва в душите ни да го чувстваме.

Много хора вече живеят в чужбина и са оставили родната си страна. Проблемът не е, че тези хора не живеят в България, а когато те започват да забравят за нея. Благодарна съм, че тук, в Унгария, имаме едно силно дружество с църква, училище, самоуправление, детска градина, и можем да разчитаме на другите. Сега не пробвам да направя голяма реклама на нашето дружество, ние знаем каквото трябва, а който още се интересува, може да прочете фактите на "bolgarok.hu" или да гледа снимки от живота ни по Фейсбук страниците. Важното е, че празнуваме и плачем заедно, и всички желаещи могат да се включат. Няма значение дали идват от Сърбия, Гърция, Турция или изобщо нямам връзка с България и с Балкана. Тогава ние ще сме връзката. И да, в XXI век аз смятам, че ключът на човешките връзки е възприемчивостта. Човекът става истински българин, когато е отворен към своята култура и към културата на хората около него. Само тогава знаем какви сме ние, когато вече не се страхуваме от връзките с другите и сегите ни. Това се отнася и за индивида, и за общество, и не само за българите, но и за всички нации.

Сега, когато има коронавирус, често мисля за това, за България и че без танцовия състав, училището и приятелите ми, какво е българското в мен. Разбира се, сега не говоря за генетика, само за чувство. В такива времена най-важното е да намерим в себе си тези, понякога много малки и прости неща, които ни правят българи. Това може да е една песен, една книга или едно съобщение от българските приятели, зависи от на. Мисля също, че трябва после и децата ни да научат това.

Надявам се, че скоро ще имам възможност да пътувам в България, но дотогава бих искал да видя това огромно семейство тук, в Будапеща, как заедно.

АЛЕКСАНДРА СИРАКОВ, 16 години

БЪЛГАРСКОТО В МЕН

Аз съм роден в България.

На 11 г. съм. Уча в Унгария, но с нетърпение очаквам Ваканциите и празниците, когато се прибират у дома.

В България имам усещането за роден и собствен дом. Тук са роднините ми. Разбираам езика, а това е много важно за мен. Вълнувам се винаги, когато съм в България. Харесвам природата, харесвам си къщата в София, която се намира в подножието на Стара планина, до гората и до река. Харесвам къщата на баба ми в Пловдивско. От нея имам много топли спомени. В Пловдивско е топло, хубаво, спокойно, в двора имаме кокошки, които храня и на които събирам яйцата. Имаме и кученце, с което играя. Казва се Джеси и е много мъничко и сладко. То пази кокошките от лисици. Имаме и комка. Имам и приятели, с които беззрижно играя цяло лято. В България също така има море, каквото има на малко места по света и много обичам да ходя всяка година в различен морски наши град. Има и много язовири, на които ходим с дядо ми за риба и на разходки.

Всичко българско е в мен – народните обичаи, които спазваме, културата, песните, празниците. Гордея се, че умея да бояджисвам яйца по различни начини, умея да меся и разточвам тесто, което изрязвам с формички и правя сладки и курабии, знам как се прави пънка и баница и помагам всеки път у дома, знам как се заквасва и запояля прясно мляко за да стане на кисело, нека на двора чушки и ги беля, защото ги смесваме с домати и с тях правим лютеница, всяко лято застължително чистия ягоди, череши и праскови, с които правим компоти и аз подготвям

бурканите, в които моя задача е да слагам по пет лъжици захар и много други български неща знам и мога да правя.

Харесвам и народните ни танци. Моята братовчедка учи професионално народни танци и аз много се гордея с нея. Тя изнася стражотни представления в НДК – учи в националното училище за танцов изкуство в София.

Много съм щастлив, че в Унгария има българско училище. Посещавам го с удоволствие и не пропускам нико един час. Това ме доближава до страната, в която съм роден. Там общуваме на български, научавам нови и интересни неща за България и усъвършенствам български си език. Обичам и българските народни приказки. Чета си книги с такива. Научавам интересни истории и си взимам поуки.

България и всичко българско е в мен не само защото съм българин и съм роден тук, а и защото съм израснал и възпитан в българските духовни ценности. Моята майка е направила родословни дървета на всичките ни предци до 1830 г. назад и постоянно ми разказва какъв е бил, как се е казвал, какво е прекият, какво е постигнал, от къде е тръгнал и от къде се преселили някои от роднините ми, гонени от турци. По една от родовите ми линии сме галечни роднини с Иларион Макриополски и Петър Берон. Имам родова връзка с градовете Враца, Свиленград, Елена, Велико Търново и други.

Освен това ми харесва да съм българин и се гордея с родината си, защото е прекрасна и защото знам, че сме били, сме и винаги ще бъдем голям народ с велика сърдечна и богата история, която изучавам с интерес.

ГЕОРГИ ИВАНОВ СТЕФАНОВ

11 г., 6 клас

ZÁSZLÓK ÉS RÓZSAKERT FELSŐZSOLCÁN

Idén 15 éve annak, hogy – Magyarországon elsőként – emlékművet állítottak a bolgár kertészeknek Felsőzsolcán. Az évforduló apropóján a város Bolgár Nemzetiségi Önkormányzata 2020 tavaszi és őszi ünnepi rendezvényét is az impozáns emlékmű környezetének szépítése köré szervezte.

A március 5-én megtartott tavaszszöntőn Bulgária nemzeti ünnepe alkalmából három zászlótartó oszlopot helyeztek el – az emlékmű köré, melyen a három lobogó – a bolgár és a magyar egymással rímelő nemzeti trikolorok közrefogva Felsőzsolca város zászlaját – messziről és messzire hirdetik: közös otthonunk e kisváros, ahol összefogással megvalósulnak az álmok.

Az október végi kertészünnepen Felsőzsolca Város Bolgár Nemzetiségi Önkormányzata közel száz rózsatövet ültetett a Bárczay-kastély előkertjében található emlékmű köré és közvetlen közelébe.

A rózsakertet ortodox szertartás szerint prot. Tatárka Kirill szentelte meg, aki avatóbeszédében kiemelte: az ember ősidoik óta vágyik a szépre. A szépben való gyönyörködésnek akár gyógyító ereje is lehet.

El fogadta a meghívást és valamennyiünk örömhére megtisztelte az ünnepi rendezvényt Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószólója, aki a magyar-bolgár barátság napja alkalmából elismerően nyilatkozott a Felsőzsolcán tapasztalt együttműködésről, melynek újabb bizonyítéka a közös munkával kialakított rózsakert.

Az idei első hó finom lepellet beborította a rózsatöveket és az emlékművet. Az elcsendesedés, a pihenés ideje jön. Képzeletben leülünk a rózsabokrok mellé és mint a mesebeli kertész gyengéden megsimogatjuk leveleit..., s néhányan dalokat énekelnek egy furcsa, idegen nyelven... és mesét mondanak a Jantra partján egy népről...

Hittel, reménnyel várjuk az új eszten-dőt, az új tavaszt, amikor megjelennek az első bimbók a rózsatöveken.

MEZEI MARIANNA
KULTURÁLIS MENEDZSER
FELSŐZSOLCAI KÖZÖSSÉGI HÁZ ÉS
VÁROSI KÖNYVTÁR IGAZGATÓJA

A BOLGÁR KERTÉSZEK EMLÉKÉRE

Emléktábla-avatás Debrecenben.

2020. október 22-én a Debreceni Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat emléktáblát avatott a bolgár kertészek emlékére, a magyar-bolgár barátság napja alkalmából.

18 évvel ezelőtt született meg a gondolat, hogy egy emléktáblával szeretnénk az évtizedeken keresztül köztisztelhető álló dolgos, becsületes „bolgár kertészek” emlékét megőrizni az utókornak Debrecen városában. Az elképzelésünket Kozsuharov Ognjan szobrászművész valósította meg.

Az ünnepség népzenei összeállítással kezdődött. Szilvainé Deleff Anikó elnök köszöntötte a vendégeket és néhány mondatban megemlékezett a bolgár kertészek munkásságáról. Az emléktábla-avatásra megtisztelt jelenlétével és beszédet mondott Varga Szimeon, az Országgyűlés bolgár nemzetiségi szószólója, valamint Tircsi Richárd, a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága főosztályvezetője.

A beszédek elhangzása után a Szent Háromság magyar ortodox egyházközség církviában Sipos Barnabás parochus megszentelte az emléktáblát.

Az ünnepség népdalok éneklésével zárult, majd egy jó hangulatú kötetlen beszélgetéssel folytatódott.

„В ПАМЕТ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАДИНАРИ“

Тържествено откриване и освещаване на паметна плоча в Дебрецен.

На 22 октомври 2020 година Българското самоуправление в Дебрецен тържествено откри паметна плоча, посветена на българските градинари. Събитието беше организирано във Връзка с честването на Деня на българо-унгарското приятелство.

Мисълта за паметната плоча се зароди преди 18 години – искахме да увековечим гейността на работливите и честни български градинари, раздаващи се на всеобща почит в Дебрецен вече десетилетия наред. Идеята ни беше осъществена от скулптура Огнян Кошухаров.

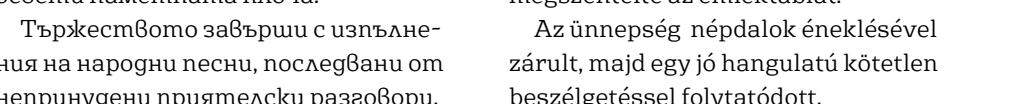
Тържеството започна с кумка от български народни музикални творби. Председателят Анко Делеф Силваине поздрави гостите и с няколко думи припомни гейността на българските градинари. Събитието беше уважено от българския засъдник в унгарския парламент Симеон Варга и от Ричард Тирчи – завеждащ главния отдел на

Секретариата на министър-председателя, отговорен за връзките с църквите и националностите. Те също изнесоха кратки приветствия.

След откриването енорийският свещеник Барнабаш Шипош, представител на Унгарската ортодоксална църковна общност „Света Троица“, освети паметната плоча.

Тържеството завърши с изпълнения на народни песни, последвани от непринудени приятелски разговори.

ЗНАМЕНА И РОЗОВА ГРАДИНА ВЪВ ФЕЛШОЖОЛЦА

Изминаха 15 години от изграждането на паметника на българските градинари във Фелшожолца – първи по рода си в Унгария. Във Връзка с собилените тържества през пролетта и есента на 2020 година Българско самоуправление в града организира оформянето на района около внушилната архитектурна творба.

На 5 март, във Връзка с пролетното тържество по случай националния празник на България, около паметника бяха изградени три пилона, на които трите знамена – римувашите се трибагренци на България и Унгария, обградящи знамето на град Фелшожолца – отдалече и надалече разнасят вестта: този малък град е нашият общ дом, където с общ усилия осъществяваме мечтите си...

В края на октомври за Празника на градинарите Българското самоуправление във Фелшожолца засячи почти сто рози около паметника, разположен пред гробището „Барцаи“. Розовата градина бе осветена по

православен обичай от отец Кирил Тамарка, който подчертава в приветствието си: човекът от древни времена жадува за красувомо. Съзерцаването на красувомо притежава и лечебна сила.

За наша всеобща радост българският засъдник в Унгарския парламент Симеон Варга прие поканата ни и уважи с присъствието си нашия празник, посветен на Деня на българо-унгарското приятелство. Той приветства сътрудничеството между губернатора във Фелшожолца, чието ново гоказателство е изградено на розовата градина с общи усилия.

Първият сняг през тази година покри с фин воал розовите насаждения и мемориала. Настана времето за тишана и почивка. Мислено присядаме до розовите храсту и като един приказен градинар нежно ги милваме по листата... а някои хора пеят песни на един странен език... и разказват на брега на Янтра легенда за един народ...

Очакваме с вяра и надежда новата година, новата пролет, когато ще се появят първите пълни по розовине храсту.

МАРИАННА МЕЗЕИ
КУЛТУРЕН МЕНЕДЖЪР, ДИРЕКТОР НА КУЛТУРНИЯ ДОМ И НА ГРАДСКАТА БИБЛИОТЕКА ВЪВ ФЕЛШОЖОЛЦА

В ПАМЕТ НА СВЕТОСЛАВ СТОЙЧЕВ (23 НОЕМВРИ 1959 – 30 НОЕМВРИ 2020)

Когато преди няколко месеца пи-
сах за новата книга на Светослав
Стойчев „Стъклопис“, не предпо-
лагах, че съвсем скоро отново ще
говорим за него. Той беше ненатрап-
чив човек, редко даваше знак за себе
си. Винаги свързан с нова книга.
Нече са много, но излизаха ритмич-
но през последните десетилетия.
Сега не е така. Светослав ни напус-
на и в тръгването му от този свят
има нещо иносказателно. Направи-
си успешна операция на очите, по-
огледа се наоколо, и сякаш не поке-
ла да остане фълго тук. Повали го
болест, попадна в болница, за да не
излезе никога оттам. А беше на-
вършил шейсет и една само няколко
дена преди 30 ноември.

Попаднал съвсем млад в Унгария, той
завършил унгарска и финска филология
в Сегедския университет. Светослав
Стойчев се бе помогнал напълно в
унгарската среда, ползваше унгарската
език като маичин. По-голяма част от
творчеството си написана на унгарски
език, После пребеже някои от своите
книги на български. Упорито изграж-
даше своя разпознаваем, нестелив го
акцентизъм стил, изчистен от всичко
излишно. Тези изкрристализирал късо-
ве поезия сътържат мъдрост, спра-
дане, учуване и някакъв необясним
горчищ, га не каква членен оптимизъм.
Живееше далеч от литературния и
обществения шум, замова сега сякаш с
изненада установяваме, че със своите
шест книги той е във всъщност най-про-
дуктивният български писател в
Унгария.

Имаше в него нещо крехко. Но крех-
ките неща са обикновено и твърди.
Той не прощаваше непочтеността и
ногкупния интерес. Не забвия „стък-
лопис“, продължил няколко десетилетия,
винаги съм си представяла като
скрежни рисунки върху стъкло – из-
ящни и мимолетни. Но именно те ще
останат. Тези крамки и негови зречени

дихания на поезията на Светослав
Стойчев.

Намираше опора в семейството и в
хората, които го ценяха. И ще остане
забинаги срещу мята.

Светъл да е пътят ти, Свето!

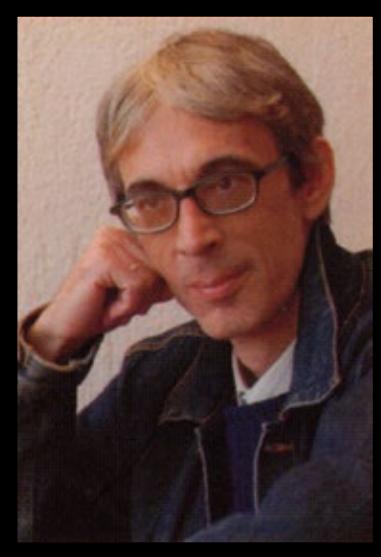
Светослав Стойчев е роден през 1959
г. в Габрово. Завършил е унгарска и
финска филология в Сегедския универ-
ситет „Атила Йожеф“. През 1988-1990
г. работи като журналист в София.
От 30 години живее в Бекешчаба, Унга-
рия. Бил е главен редактор на мес-
ний вестник „Хеми мерлег“. Издал е
книгите „Мислещо битие“ (1994, унг.
ез.) и „Огън в камината“ (1996, бълг. ез.),
„Утринни пътеки“ (1999, унг. ез.), „Кредо“
(бълг. и унг. ез.), „Светкавица“ (2014,
унг.), „Стъклопис“ (2019, унг.).

SZTOJCSEV SZVETOSZLÁV EMLÉKÉRE

(1959. NOVEMBER 23. –
2020. NOVEMBER 30.)

Amikor néhány hónappal ezelőtt
Sztojcsev Szvetoszláv új könyvről, az
Üvegrajzról írtam, nem gondoltam vol-
na, hogy ilyen hamar újra róla fogunk
beszélni. Végtelenül szerény ember
volt, ritkán hallatott magáról. S mindig
egy újabb könyvvel kapcsolatban.
Nem mintha sok lenne belőlük, de az
utóbbi évtizedekben folyamatosan
jelentek meg. Ennek most vége. Szte-
voszláv itt hagyott minket, és e vilagról
való távozásában van valami allego-
rikus. Sikeres szemmelétet hajtottak
végre rajta, körülnézett, és mintha úgy
döntött volna, nem kíván már sokáig
maradni. Betegség döntött le a lábá-
ról, kórházba került, hogy aztán soha
ne is jöjjön ki onnan. Csupán néhány
nappal november 30-a előtt töltötte be
hatvanegyedik évét.

Egészen fiatalon Magyarországra kerülve
magyar-finn szakon végzett a Szegedi Tu-
dományegyetemen. Sztojcsev Szvetoszláv
teljesen elmerült a magyar közegben,
anyanyelvként beszélte a magyat. Művé-
szete legnagyobb részét магyar nyelven
alkotta meg. Később néhány könyvét lefor-

буќвите
ми
свршиха
безмълвно
политам
н
а
г
о
л
у

betűim
mind
el-
fogytak
szótlanul
z
u
h
a
n
o
k

ЕПИТАФИЯ · SÍRFELIRAT

СВЕТОСЛАВ
СТОЙЧЕВ
УНГАРСКИ ПИСАТЕЛ,
ЖУРНАЛИСТ,
РЕДАКТОР
(1959 – 2020)

Мнозина в Бекешчаба, стриваха ми-
се, познаваха най-вече негова-
та кромост. Доброто му сърце,
 внимателната му, плаха усми-
шка. Онеzi, които му бяха близки,
познаваха неговата емпатия и
жертьвоготовност. А още по-близ-
ките знаеха колко спасен човек
е във всъщност. Отстоява гокрай не-
поколебимото си мнение, спаси-
то се бори за всичко, което обича:
език, култура, меамър, лите-
ратура и, разбира се, прегу всичко
семейството си, сина, същерите и
внуците. Примеждаваше невероят-
но широка култура, езикъв хумор,
слаломираше между културите,
беше възвишен. В макува слуша-
бе хубаво да си с него.

Орши Юхас и той. Заради мята – сега
вече половината от мята, в унизи-
телно минало време – градът беше,
какъвто беше. Заради мята Бекешча-
ба беше тайната любов за мнозина
от нас. Сега, гокамо пиша, си мисля:
и самият Свето беше камо града.
Смирен, до болка скромен, лишен от
повечето си. Въздушните му
елегантни книги с поетична проза
са не по-малко фини и чувстви-
телни, леки на пръв поглед. Както
живота. Или както си отиваш млад
от унизителния вирус.

Орши и той. Те бяха любимите
ученици на проф. Фрид в Сегедския
университет. Колко пъти съм го
слушал да казва, че егва ли ще ги
догоня по прашните им стъпки,
че те са знаели нещо, и като бивш
ученик на Орши, да ходя на уроци и
при Свето. Немарли в бях, пропуснах.
Трудно ми е да си го простя, както
и на събдата, защото вече никога
няма да имам случаи...

КРИСТИЯН ГРЕЧО

SZTOJCSEV
SZVETOSZLÁV
MAGYAR ÍRÓ,
ÚJSÁGÍRÓ,
SZERKESZTŐ
(1959–2020)

Azt hiszem, legtöbben csak a szelíd-
séget ismerték Békéscsabán. A jó
szívét, az óvatos, félénk mosolyát.
Akik közelebb voltak hozzá, tud-
ták, milyen empatikus, áldozatos.
És akik még közelebb, azt is, hogy
valójában szenvedélyes ember. Ка-
ракан véleményét a végletekig védi,
dühösen félti, amit szeret: a nyelvet,
a kultúrát, a színházat, az irodalmat,
és mindenekelőtt persze a családját,
a fiát, lányait és unokáit. Műveltsége
megdöbbentően szerteágazó volt,
nyelvi humora, ahogy világok, kultú-
rák között szánkózott, fölelemelő.
Jó volt olyankor a közelében lenni.

Juhász Orsi meg ő. Miattuk volt – most
már félíg гyalázatosan мұлт ідőben – а
вáros olyan, amilyen. Miattuk lehe-
tett sokunknak Békéscsaba egy titkos
szerelem. De most, hogy ezt írom, arra
gondolok: hiszen Szvető olyan volt,
mint maga a város. Alázatos, szívszorí-
tóan szerény, hiányzott belőle a legtöbb
hívság. Versprózai, karcsú, lebegős
könyvei is ilyen érzéken finomak, első
látásra könnyűek voltak. Olyan, mint
élni. Vagy mint, lám, ilyen fiatalon ettől
a гyalázatos vírustól elmenni.

Orsi meg ő. Fried professzor úr
legkedvesebb tanítványai voltak a
JATÉ-n, a szegedi egyetemen. Mennyit
hallgattam tőle, hogy a poros nyomuk-
ba se érek, hogy ők még tudtak valamit,
és hogy mint Orsi egykor tanítványa,
járjak Szvetóhoz is különórára. Lusta
voltam, elmulasztottam. És nehéz lesz
megbocsátani magamnak, és a sors-
nak, hogy most már nem is járhatok.

GRECSÓ KRISZTIÁN

140 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ЙОВКОВ

- класик на българската литература, майстор на късия разказ, писател, драматург.

„Нека във всяка българска къща да има по някоя българска книга – хубава книга, която и да била, от когото и да е. Тя може да бъде една веци, но може да стане и една светиня.“

Йордан Йовков

Йордан Йовков е един от най-обичаните български писатели. Роден на 09 ноември 1880 г. в с. Жеравна. Завърши гимназия в София, след което заедно със семейството си се преселва в Добруджа, където дълго време работи като учител. Участва в трите войни (Балканска, Междусъюзническа и Първа световна) като командир на рота и като военен писател. Известно време е редактор в столични издания. След войните е редовен сътрудник по печата в българската легация в Букурещ. Творческият му път Йовков започва със стихове, но по време на войните пише военни очерци и разкази, с които се налага като талантлив разказчик. Следващите му книги са посветени на живота в Добруджа (повестта „Жемварят“, сборници „Последна рапорт“, „Вечери в Антимовския хан“, „Женско сърце“, романът „Чифликът край границата“) и в родното му село Жеравна („Старопланински легенди“). Пише комедии („Милионерът“) и драми („Албена“, „Боряна“, „Обикновен човек“). Автор е на анималистична проза („Ако можеха да говорят“). Умира на 15 октомври 1937 г.

70 негови книги са преведени на над 25 езици, а отделни негови творби – на над 37, сред които, освен основните езици, арабски, виетнамски, китайски, персийски, унгарски, полски, фински, хинди, шведски, японски и други езици. Йовковите творби имат своя свят, своята атмосфера, неразделна част от времето, което изобразяват.

140 ÉVE SZÜLETETT JORDAN JOVKOV

- a bolgár irodalom nagy klasszikusainak egyike, a rövid elbeszélés mestere, író, drámaíró.

„Legyen minden bolgár házban valamilyen bolgár könyv – jó könyv, akármelyik, akárkitől. Lehet, hogy ez a könyv csak egy tárgy, de szentség is válhat belőle.“

Jordan Jovkov

Jordan Jovkov a legkedveltebb bolgár írók egyike. 1880. november 9-én született Zseravnában. Gimnáziumi tanulmányait Szófiában végzi, majd családjával együtt Dobrudzsába költözlik, ahol hosszú időn át tanítóként működik. Századparancsnokként és haditudóstólként részt vesz a három háborúban. Egy ideig fővárosi kiadványok szerkesztője. A háborúk után a bukaresti bolgár követség rendszeres sajtómunkatársa. Művészeti pályáját Jovkov költőként kezdi, de a háborúk idején katonai témájú karcolatokat és novellákat ír, melyeknek köszönhetően tehetséges elbeszélőként része a kornak, amit ábrázolnak.

(Az arató című kisregényt, Az utolsó örööm, az Esték az antimovói fogadóban és A női szív című elbeszélésköteteket és a Birtok a határon című regényt) dobrudzsai életnek és szülőfalujának (Sztaroplaninai legendák) szenteli. Ír vígjátékokat (A milliomos), drámákat (Albena, Borjana, Hétköznapi ember), valamint animálisztikus prózát (Ha beszélni tudnának) is. 1937. október 15-én hunyt el.

70 könyvéét több mint 25, egyes műveit több mint 37 nyelvre lefordították, közöttük arabra, vietnámira, kínaira, perzsára, magyarra, lengyelre, finnre, hindire, svédre, japánra és másokra. Jovkov műveinek megvan a maguk világa, atmoszférája, mely elválaszthatatlan része a kornak, amit ábrázolnak.

ПО ЖИЦАТА

Йордан Йовков

Още докато го бранеше от кучетата, Пемър Моканина разбра, че той непознат селянин не се е отбил при него току-тъй, а го гони някаква беда. Затуй той се и ядоса на кучетата, нахока ги и пак погледна селянина; по червения елек се познаваше, че е от торлаците, откъм Делиормана. Висок, едър човек беше; но че е сиромах и като че ли сиромах се е родил – и това си личеше: ризата му беше само кръпки, едро и неумело шити, поясът му оръдан, потурите – също. Беше бос. Инак, да го гледаш – човек планина, но Моканина набързо го претегли в ума си и реши, че е от онния меки, отпуснати хора, за които се казва, че и на мравята път струват. Селянинът поздрави, измънка нещо като „как сме, добре ли сме“, но явно беше, че мисли за друго и друга грижка има в очите му. И като погледна някъде напред и посочи с ръка, той попута не е ли на тая страна селото Манжилари и колко път трябва да има дотам. Моканина му разправи и едвам сега забеляза, че на шосето беше се

спряла една каруца с един кон. Тая каруца селянинът беше оставил, за да го дие при него. Вътре седеше жена, мушнала ръце в пазвите си, превита; ръченекът ѝ не беше забраден, а с отпуснати настрани краища, за да ѝ е леко. Че беше горещо – горещо беше, но Моканина знаеше, че когато жените отпуснат тъй ръченика си, мъчи ги не толкоз жегата, колкото нещо друго. Отзад в каруцата, завита донякъде с черга, сложила глава на черни селски възглавници, лежеше друга жена, по-малка, навсярно момиче. Тя гледаше настрана и лицето ѝ не се виждаше.

– Ти май болно имаш – каза Моканина.

– Имам. Една момичка имам болна.

Селянинът погледна към очите, западнени на поляната, задържа очите си нагтях, но не ги виждаше, а погледът му, пълен с грижа, тъй си и блуждаеше.

– Бе тя нашта каквамо е – рече той – остави я!

– Не си търсявашен ти, отгде си? – попута го Моканина.

– От Кичук Ахмет. Надежда му сумат сега, при Канарага. Дохадял съм търсявя. Аз ходя из селата, продавам хума – хубава хума излиза в наше село. Хубава е, купувам я жените. Когато сляза надолу към морето, купувам пък за насам кое риба, кое грозде, кое как се случи. Сполай на бога – прехранваме се. Само да не беше ни се случила таз бела...

Той седна на земята, извади кожена кесия с тломък и започна да си прави цигара. Моканина седна до него и видя как дебелите му мазолести пръсти трепереха, като свиваха цигарата.

– Не ни трайт децата – започна той. – Измряха ни две три още малки. Ей туй ни остана само (той погледна към каруцата). Гледали сме го като очите си. От устата си съм отделял, га му купя нещо, га му направя дреха, та га не му е мъчно, като гледа другите. Нейсе, гаге господ, запазихме го досега. А от някое време – зачама. Няма нищо, а вехне. Слушам, сумала на майка си – мъчно ѝ било, че дружките ѝ се изложени, а тя още стояла. „Що се какъриш, бе чено, сумам ѝ, и твоя късмет ще излезе. Що гледаш другите?“

– Богати са. Сегашните ергени тъй са – богати жени търсят. И ти ще се ожениш, гледай си работата, не си престаряла.“

– На колко е години?

– Към двайсет. Сега на Богородица ще стори двайсет.

– Е, че младо е момичето.

– Младо, ами.

Селянинът замърча и пак загледа очите, без да ги вижда. Някъде наблюдо сред жегата пищеше жътвар.

– Това лято ми се замоли да съм я пуснел да иде да жъне. Сиромаси сме, нуждаем се, ама като я гледах такава слабичка, болна, не ми се пущаше. „Моля ти се, тейко, пусни ме, и аз искам да ига с момичетата.“ Хубаво, като е тъй, пуснах я. Сега какво е станало, не бях там, не знам. В къра лягаха, в къра ставаха. Зная го тъй, както ми го разправи тя. Веднъжка жънали цял ден, вечерта яли, после пели момичетата, смели се. Леанали си. Нонка – тъй се казва мойто момиче – си легнала и тя. „Легнах си, кай, тейко, между снопите, под една кръстче, легнах си на завет, га не ми духа и се завих. И съм заспала. По едно време усетих, кай, нещо тежко, нещо студено, ей тук на гърдите си. Като отворих очите си: зъмя!“

– Бре!

– Ами, зъмя. Навила се е и легнала на гърдите ѝ. Извикала, па с всички си страх я сграбчи и я захвърля!

– За хвърля я! По жътва става туй. Чувал съм, зъмя е влизала и в устата на някоя жена. Ама да я ухапала, не я е ухапала, нали?

– Не, не е. На гърдите ѝ легнала, зема я и я хвърля! Тъй ми разправи. Сън ли е било, истина ли е било – не знам. Оттогава момичето не го бива. Ей го, изсъхна като веяка. Гръста го боли. „Там, кай, дето беше зъмията, ме боли.“

– Ама работи, ама работи! – чудеше се Моканина. – Ами сега де го Богиши? На гоктор ли?

– Дохтори: колко дохтори променихме. Водя го сега аз... хм... как га ти кажа... На мен да остане, не вярвам, ама жени нали са, пък болна е, чедо е...

Гласът му трепна и той замърча. Загледа се, замезли без нужда ту мускатите си, ту брадата си, небръсната отдавна, корава, прошарена с цели снопчета от бели косми. Нямаше нужда да казва някой на Моканина, че всеки бял косъм беше белег на една грижа.

– Онази вечер – пробължи селянинът – го докоса си нашиенци от скеля. Продумали каквото продумали – знам ли? Охолни хора, може и шага да си бият. Пък дотърчава тозаз у нас Стоеница, кумица ни е, една устата, една многознайница. „Гунчо, вика още от вратата, късмет си имал, късмет имала и Нонка. Хайде га е на хауп.“ „Какво има?“ – сумам. „Дошли си от скеля Никола и Пеню, Сидеровите, те казват, че в Манжилари се явила... явила се една бяла лястовичка! Досущ бяла, като сняг. „Е?“ „Ти, кай знаеш ли що е бяла лястовичка? Тя, кай, на сто години я се появя веднъж, я не, ама който я види, от каквамо и болест да е болен, оздравя! Гунчо, кай, га вървиш, хич да не стоиш. Заведи Нонка.“ – „Ех, може ли“ – заплака момичето, залови се мајка му. И на, дойдохме.

– Ама истина ли е? – извика Моканина. – къде била таз лястовичка?

– Нали ти казах, тук се явила, в Манжилари.

– Бяла?

– Досущ бяла.

Както беше учуден, Моканина се озърна и погледна към шосето: всеки ден западняващо стадото все на тая поляна, но като че едвам сега забеляза колко много лястовички бяха накацали по телеграфната жица. Пък и не беше чудно: наблизяващо преображение господне и по това време лястовичките и щъркелите се събираха, да си ходят. Толкоз много бяха лястовичките и тъй на гъсто една до друга бяха накацали, че жицата беше увисната и натежала като броеница. Много, но все черни.

– Та затуй съм дошел – каза по-смело и с облекчение селянинът: – Пекох га те пумам, може да си я виждал, може да си я чувал...

– Не съм, братко, не съм. Бяла лястовичка? Нито съм чувал, нито съм виждал.

– Но веднага Моканина се досети, че може съвсем да отчая тия хора, и каза:

– Пък може да има. Може. Бял бивол, бяла мишка и бяла врана – има. Може да има и бяла лястовичка. Пък и трябва да има, чом се е чуло...

- Кој знај? - Въздъхна селянинът. - На мене га османе, не вярвам, ама жени нали са...

Той стана га си ходи. Троенам, Моканина също стана га го изпроверогу и га види момичето. Камо смигнаха го шосето, маќката - ќелта и сломена от месло жена - още отмалеч загледа мъжа си, камо че ли искаше по лицето му га познае какво е научил. Момичето още смоеше обрнато настрана и гледаше лястовичките по јациата.

- Човекът каза, че селото било близо - каза селянинът.

Камо чу гласа му, момичето се обърна. Слабо беше, изног зашибката едва личеше снагата му, стопена от болестта, лицето му беше восьък, но очите му бяха още светли, още млади и усмихнати. То гледаше ту баща си, ту Моканина.

- Нонке, тоз чиляк видкал лястовичката - каза селянинът и погледна Моканина. - Ей в ону село била, е! Хайде дано я видим и ние!

- Ще я видим ли, чично? - прогума момичето и ясните му очи светнаха.

Нешо се надигна върху Моканина, задуши го, очите му се премрежиха.

- Ще я видиме, чено, ще я видиме - видоко заговори той. Аз я видях, ще я видиме и вие. Аз с очите си я видях, бяла макава, бяла. Ще я видиш и ти. Да го съпог да я видиш, чено, го оздравеши... я, млада си. Ще я видиш, аз ти казвам, че ще я видиш... и ще оздравеши, чено, не бой се...

Маќката смина очи и заплака. Видокият, едър селянин се закашля, хвана коня за юздите и го поведе.

- Хайде със здраве! - видкаше слег мяк Моканина. - Близо е селото. Все по теля, все по теля!

Той сълго смята на шосето и гледа ногуп каруцата.

Гледаше маќката с черния ѹ чумбер, момичето лежала до нея, видокият селянин, којто крачеше презърбен и водеше малкото конче, а наг мяк, междуду видку гла телеграфни стълба лястовичките се разхърчаваха, посленак се връщаха и кацаха на јациата.

Замислен, Моканина се върна при овчете си и се залови отново за ѵрбулите, които правеше от нещастена болска кошка. „Бяла лястовичка - мислеше си той. - Има ли я!“ Но нешо го погнираше върху Моканина, мъчеше го. И камо пусна шилото и погледна към небето, той извика:

- Боже, колко мъка има по тоя свят, боже!

Инак се загледа ногуп каруцата.

A FEHÉR FECSKA

Jordan Jovkov

Még mielőtt megvéde az ismeretlen a kutyáktól, Mokanina Petár már tudta, hogy nem véletlenül állított be hozzá a paraszt, hanem a szükség hajtja. Haragosan förmédt rá az ebekre, s végignézett látogatóján: az ismeretlen paraszt piros lélekmelegítőt viselt, mint a Deli-Ormán vidékén élő szegények általában. A derék, nagy darab férfiról lerítt, hogy ágrólszakadt, született szegény ember: az ingén folt hátán folt,

s a nadrágját felemás darabokból ügyetlen öltésekkel toldta össze, s elnyútt, ütött-kopott volt a tüszője is. A mezítlábas férfi hatalmas termetű volt, akárcsak egy hegység, de Mokanina jól láttá, hogy azok közé a galambszívű emberek közé tartozik, akikről azt beszéltek, hogy még a hangyának is utat engednek.

A paraszt köszönt, valami olyasfélét motyogott: „Hogy szolgál az egészsége“ - de gondterhelt tekintetén látszott, hogy más-hol jár az esze. Révetegek bámulat maga elő s előremutatott, azt akarta megtudni, vajon Mandzsilari falu arrafelé fekszik-e, és mennyi az út odáig?

Mokanina megadta a felvilágosítást, s közben az országúton egy egylovas kocsit pillantott meg. A paraszt hagyta ott, amíg betért hozzá. A kocsin egy asszony ült görnyeden, a kezét összekulcsolta mellén. Fejkendőjét meg sem kötötte, mintha így könnyebben bírná a meleget. Nagy volt a hőség, az igaz, de Mokanina tudta, hogy ha az asszonyok kioldják a fejkendőjüköt, akkor a forrósagon kívül valami más is gyöttri őket. A kocsidérékban csergébe bugyolált, fiatalabb nő feküdt, fejét egy fekete párnára hajtva. Mokanina lánynak nézte, bár félrefordított arcát nem láthatta.

- Beteget visztek? - kérdezte Mokanina.

- A lányom beteg.

A paraszt a mezőn legelő juhok felé nézett, rajtuk felejtette gondterhelt tekintetét, mintha nem is látná őket. - Hát ez a mi nagy bajunk - folytatta. - Nem vagy idevalósi. Honnan jössz?

- Nadezsdból, Kanara mellől. Azelőtt Kucsuk Ahmednek mondta. Onnan jöttem ide. Bejárom a falvakat. Humát árulok mindenütt, jó agyag az, arra mifelénk sokat találni, s az asszonyok örömmel megveszik a jó humát. Amikor pedig eljutok a tenger partjára, veszek ott halat vagy szőlőt, vagy ami éppen akad. Hál' istennek, megélünk. Hiszen, ha ez a szerencsétlenség nem szakad ránk...

A paraszt leült a földre, előszedte kecskebőr dohányzacskóját, s körülmenyesen cigarettaodráshoz fogott. Mokanina melléje telepedett s látta, hogyan rezketnek a férfi cigarettagyűrűt, vastag s bútükös ujjai.

- Egy gyereket se tudtunk felnevelni - panaszolta. - Csak ő maradt meg egyedül - mutatott a kocsi felé -, három még kisskorában meghalt. Vigyázunk rá, mint a szemünk világára. A szánktól vontuk meg a falatot, hogy vásárolhassunk neki néha valamit, s csináltattunk ruhát is, ne fájjon neki, ha látja, a többi mit visel! Hát mostanáig vigyázunk rá, Isten kegyelmével. Aztán nemrégiben, egyszerre, mintha agyonütötték volna. Semmi baja, csak sorvadozik. Hallom - az anyjának beszéli -, az bántja, hogy a barátnői mind férjhez mentek, ó meg pártában maradt. „Ne gyötörд magad, lányom - vigasztaltam -, megtalálod majd te is a boldogságodat. Mit törődsz a többiekkel? Azok jómódúak! A legények manapság gazdag menyasszonyt keresnek maguknak! De még elég fiatal vagy, te is férjhez mégy majd, nem késtél le róla. Sose törődj másokkal!“

- Hány éves a lányod?

- Tizenkilenc múlt. Gyümölcsoltó Boldogasszony napján tölti a huszadik évét.

- Elég fiatal még!

- Fiatal bizony.

A paraszt elnémult, s újra a juhokat nézte anélkül, hogy látná őket. A rekkenő hőségenben csak a tücsök ciripelése hallatszott valahol a közelben.

- A nyáron könyörgött, hadd menjen el ő is aratni. Szegények vagyunk, szűkösen élünk, de csak nézem, milyen gyenge, milyen beteges, nem engedtem. De egyre rimánkodott: „Apám, nagyon kérlek, engedj el engem is a többi lánnyal!“ Hát jó, elengedtem. Hogy aztán mi történt, nem tudom, hiszen nem voltam ott.

Éjjel-nappal kint voltak a szántóföldön, este ott feküdték le, s reggel ott keltek fel. Csak azt tudom, amit később maga mondott el nekem. Egyik nap, egész napos aratás után a lányok megvacsoztak, aztán énekeltek s nevetgéltek. Majd lefeküdték. Nonka - úgy hívják a lányomat ugyancsak lepíthet. „Ledőltem - mondja - a képek között, egy asztal alá, lefeküdték szélményes helyre s beburkolóztam. Elaludtam. Aztán egyszerre éreztem - mondja -, hogy valami nehéz, valami hideg nyomja a mellemet! Kinyitottam a szememet: kígyó!“

- Ejnye!

- Bizony, egy kígyó! Rátekergőzött, s a mellére feküdt. Felkiáltott, rémülnék megfogta a kígyót, s elhajtotta.

- Rátekergőzött? Megesik aratáskor az ilyesmi. Hallottam olyat is, hogy a kígyó egy asszony szájába mászott bele. De nem marta meg. A lányodat se bántotta, ugyle?

- Nem! Csak a mellére feküdt. Nonka megragadta s elhajtotta. Így mesélte nekem. Nem tudom, rossz álom volt-e vagy valóság! Azóta alig áll a lábán. Elhervadt, mint a letépett virág. A mellét fájlalja: „Ott, ahol a kígyó megnyomta - mondja -, ott fáj!“

- Ejnye, de furcsa! - álmélkodott Mokanina. - Hát most hová viszed? Talán doktorhoz?

- Eh, a doktorok! Mit érnek a doktorok? ... Hánynál jártunk már! Most elviszem ... hm ... hogy is mondjam csak ... Én ugyan nem hiszek benne, de hát tudod, milyen az asszonynép, ha egyszer valamit a fejébe vesz. S beteg is, meg annyira fiatal még ...

Megremeggett s elnémult. Nézelődött. Ok nélkül húzogatta hol a bajuszát, hol meg a szakállát; már régen borotválkozott, s az állán erősen őszülő borosta ütött ki. Mokanina szavak nélkül is megértette, hogy minden ősz szál bairól és bánatról tanúskodik.

- Egy este - folytatta az ismeretlen - a mieink a révtől jöttek haza. Ott beszéltek valamit az emberek, tudom is én, hogy mit, jókedvű emberek voltak, talán csak tréfálkoztak velük. De Sztoenica, az ángyom, azon nyomban átfutott hozzánk, be nem áll a szája, mindig mindenert tud! „Guncso! - kiabált már a kapunál. - Szerencséd van, neked is, meg a lányodnak is! Most minden rendbe jön!“ - „Mi történt?“ - kérdez. „A révtől jöttek haza a Sziderov gyerekek, Nikola meg Penju, azzal, hogy Mandzsilarban megjelent ... megjelent egy fehér fecské. Olyan fehér, mint a hó!“ - „Hát aztán?“ - „Tudod-e - azt mondja -, mit jelent a fehér fecské? Száz évben egyszer, ha megjelenik valahol, s az, aki meglátja, rögtön kígyógyul minden nyavalnyából! Guncso - mondja -, indulj, siess, ne halogasd! Vidd el Nonkát!“ - „Jaj, talán segíti!“ - zokogott a lányom, meg az anyja is sírni kezdett. És így jutottunk el ide ...

- De vajon igaz-e? - kiáltott fel Mokanina. - Hol lehet az a fecské?

- Mondtam, hogy itt jelent meg. Mandzsilarban!

- Fehér?

- Hófehér!

Mokanina csodálkozva nézett körül, aztán az országútra tekintett. minden áldott nap erre a legelőre hajtotta ki a nyáját, de csak most vette észre, hogy a telefonhuzalokon mennyi fecské ül. De ilyenkor megszokott látvány ez: közel az Úr Színeválto-

zásának ünnepe, s ilyentájt már összegyűlnek, összesereglenek a gólyák meg a fecskék is, útrakészen. Oly sok volt a fecské, s olyan sűrűn ültek egymás mellett, hogy a huzal megereszke dett alattuk, s lelőgött, mint egy rózsafüzér. Se széri, se számuk, de mind fekete.

- Hát ezért jöttem ide is - mondta a paraszt, bátrabban, megkönnyebülten. - Mondom magamban, megkérdezlek téged is, talán láttad a fehér fecskét, talán hallottál róla valamit ... Nem hallottam, jó ember, semmit sem hallottam ... Fehér fecské? Hírét sem hallottam, s nem is láttam soha egyet sem ... Aztán hirtelen észbe kapott, hogy szavai talán végleg kétségbeéjtik ezeket az embereket, s hozzáfűzte: - De lehet, hogy ilyen is akad. Van fehér bivaly, fehér egér meg fehér holló is. Akkor talán fehér fecské is akad. Biztosan van, ha hallottál róla ... - Ki tudja? - ajadt fel a paraszt. - Ami engem illet, nem hiszek én benne, de hát tudod, milyenek az asszonyok... Felcihelődött. A meghatódott Mokanina felállt, hogy elkísérje s megnézze a leányt. A sok szerencsétlen-ségtől megtört, sápadt asszony már messziről figyelte a férjét, amint az országúton felé közeledtek, mintha a férfi arcáról akarná kitalálni, mit tudott meg. A leány még mindig oldalt fordulva, a telefonhuzalon ülő fecskéket figyelte. - Ez az ember azt mondja, közel a falu - szolt a paraszt. Amikor meghallotta az apja hangját, a leány megfordult. Lesoványodott alakja egészen elveszett a takaró alatt, alig lehetett kivenni a körvonalaiból, arca viaszfehér, s csak a szeme ragyogott nevetett még fiatalosan. Felváltva nézte az apját meg Mokaninát.

- Nonka, ez az ember láttá a fecskét - szolt a paraszt, Mokaninára tekintve. - Abban a faluban láttá. Gyerünk, még mi is megláthatjuk!

- Bácsi! Meglátjuk-e vajon? - kérdezte a leány, s a szeme felcsillant.

Mokanina szíve összeszorult, a torkát fogni fogta valami, s a szeme könnybe lábadt.

- Meglátjátok, lányom, hogye látnátok! - felelte hangosan.

- Én is láttam, ti is meglátjátok! Tulajdon szememmel láttam, egész fehér, hófehér fecské! Te is meglátod majd! Adjá Isten, hogy láthasd, lányom, s meggyógyulj! ... Fiatal vagy még. Meglátod majd, mondom, hogy meglátod még a fehér fecskét ... és meggyógyulsz...

Azanya becsukta a szemét, s sírva fakadt. A magas, széles vállú paraszt köhlintett egyet, kézbe kapta a gyepítőt, s megindult a kocsi mellett, a lovát vezetve.

- Erőt, egészséget! - kiáltott utánuk Mokanina. - Közel a falu! Kövessétek mindenütt a huzalokat, a huzalokat!

Aztán sokáig álldogált az országúton, s a kocsi után bámult. Nézte a fekete fejkendős anyát, a kocsiderékban fekvő fiatal leányt s a görnyedten lépkedő, magas parasztot, aki a lovát vezette. S nézte a felettük, a telefonpónák között repkedő fecskéket, amint újra meg újra visszatérnek és rászállnak a huzalokra.

Mokanina elgondolkozva ment vissza a juhokhoz, és újra hozzájárult a bocskorkészsítéshez - nyers lóbőrből fonta.

„Fehér fecské! - gondolta. - Vajon létezik-e?“ De valami őszszeszorította a szívét, és nyomta a lelkét. Az ár megállt a kezében, s az égre nézve, felkállt: - Istenem, Istenem! De tengersok szenvedés van ezen a földön. S újra a távolodó kocsi után nézett.

ПИСМО

Асен Разцветников

Рано-рано отварана
гойде Врабчо през Балкана
и донесе бърза книга:
„Дядо Коледа пристига!
Той в среднощ ще бъде тъка,
той по портите ще чука,
ще изходи всички гвори,
всички става ще отвори,
всеки дом ще благославя
със любов, имот и здраве
и без много шум и връва
реч поредом ще гарява:
на момиченцата малку –
буйку, кукли и дрънкалки,
на момченцата добрички –
книжки, чанти и шейнички!“

ДЯДО КОЛЕДА

Гео Милев

Сняг на облаци се дига,
дядо Коледа пристига
в златна хубава шейна
чак от Стара планина.
„Дзън-дзън-дзън!“ – звънци звънят,
в сладък сън децата спят.

Но да знаят той що носи,
ще наскочат голи, боси
и ще гигнат шум безкрай:
“Дай на мене, дядо, гай!
На мен – кукла, на Стоян –
монка или барабан!“

Мили малки приятели,
редакцията на Български вести

ви желае весела Коледа и Честита нова година!

Бъдете здрави, щастливи и добри!

ЗИМА

Младен Исаев

Сняг се сипе на звездички
над полета и горички –
и земята става цяла
како в приказките бяла!

Всяка къща е с калпак
от чудесен пухкаф сняг.
В нашата страна любима
гостменка е Бяла Зима

Слушай как звънчетата вън
пееят ясно: зън, зън, зън... –
бягат весели шейни
по широки равнини.

Хора, зверобе и птици
гледат снежните звездички.
Само в планината бяла
Баба Меча е заспала.

Илюстрации: Миролюба Гендова
Illusztrációk: Mirosluba Gendova

**Българското републиканско самоуправление,
Дружеството на българите в Унгария,
Столичното българско самоуправление
и редакцията на вестник „Български вести“**

Ви желаят Весела Коледа
и честита Нова година!

**A Bolgár Országos Önkormányzat, a Magyarországi
Bolgárok Egyesülete, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat
és a Bolgár Hírek szerkesztősége**

Békés Karácsonyt és
Boldog új évet kíván!

dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke
Kalicov Vladimir, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat elnöke
Tanev Dimiter, a Magyarországi Bolgárok Egyesületének elnöke
Dóczki Violetta, a Bolgár Hírek főszerkesztője

ВАЖНО – ПРОМЯНА НА АДРЕС

Уведомяваме Ви, че **от 30 ноември**
Българското републиканско самоуправление, Администрацията на БРС, Българският културен, документационен и информационен център, Изследователският институт на българите в Унгария се преместват на адрес **1097 Budapest, Fehér Holló utca 6**, в същата сграда на бив-

шия хотел Рила в Българския културен дом.

На същия адрес се помещават и **Столичното българско самоуправление, Българското младежко дружество, офицът на Българския застъпник в унгарския парламент и Българската галерия Б44**. В телефонните номера и имейл адресите няма промяна.

Издание на **БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО
САМОУПРАВЛЕНИЕ**

РЕДАКЦИЯ

Виолет Даци (главен редактор),
Кирил Наг, Йордан Томонков
– 1097 Будапеща, ул. Фехер Холо 6, +36 (1) 216 4210

ОТГОВОРЕН ИЗДАТЕЛ г-р Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Канцеларията на министър-председателя, Столичното българско самоуправление и на Българските самоуправления в I., II., XII., XIII. райони на Будапеща, Унеш, Терезварош, Йожефварош, Белварош-Липотварош и в Дунакеси, Дебрецен, Мишколц и Сигетсентмиклош

A BOLGÁR ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT kiadványa

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Dóczki Violetta (főszerkesztő), Nagy Kiril, Tütünkov Jordan
– 1097 Budapest, Fehér Holló utca 6, +36 (1) 216 4210

FELELŐS KIADÓ dr. Muszev Dancso

Megjelenik a Miniszterelnökség, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat és az I., II., XII., XIII. kerületi, az Újpesti, a Terézvárosi, a Józsefvárosi és a Belváros-Lipótvarosi, valamint a Dunakeszi, a Debreceni, a Miskolci és a Szigetszentmiklósi Bolgár Önkormányzat támogatásával.

ISSN 14163098

NYOMDAI KIVITELEZÉSÉRT FELELŐS

FeszNet Kft.

DESIGN ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS

Ruszev Dimitar

A kulturális rendezvényeink és táboraink támogatója:

Изследователски институт
на българите в Унгария

Bolgár Kutatóintézet

1097 Bp., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210

Унгаро-Българска Столанска Камара

Magyar-Bolgár Gazdasági Kamara

1092 Bp., Ráday u. 33/a. · +36(30)655-9589
www.hbcc.eu

Ресторант Царевец

Carevec Étterem

1097 Budapest, Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210
tel.: +36 (20) 417-8576

